

Undersökning om småhusägares fall från stegar

Sollentuna, 2023-04-03
Villaägarna Produktgranskning
Chefsjurist Ulf Stenberg

Villaägarnas Riksförbund
Postadress: Box 7118, 192 07 Sollentuna
Besöksadress: Rotebergsvägen 3
Telefon: 010-750 01 00
Org.nr: 802003-7118
Plusgiro: 46 94 00-6
Bankgiro: 227-7200
info@villaagarna.se
villaagarna.se

Innehåll

Mycket vanligt med fall från stegar	3
Vem faller från stegar?	3
Vad ligger bakom fallen från stegar?	4
Varför används inte byggnadsställningar?	5
Så landar de som faller	5
Så skadar sig de som faller	6
Vid fall från stegar är det vanligast med skador på höft, ben eller knän. Detta drabbade 33 procent av dem som föll medan 24 procent fick skador på skuldror eller armar och 21 procent fick skador på ryggen.	6
Om undersökningen	7

Mycket vanligt med fall från stegar

Var fjärde småhusägare har fallit från en stege och 86 procent av dem är män. Bland dem som föll sökte sig var tredje till sjukvården. Nästan var femte dras med kvarstående men från sitt fall. Det framgår av en undersökning som Villaägarna gjort bland 7 400 småhusägare.

Det rapporteras sällan om småhusägares fallolyckor från stegar, vilket kan förklara att vi inte är lika medvetna om dem som trafikolyckor och arbetsplatsolyckor. För att undersöka hur vanligt fall från stegar är, orsakerna och konsekvenserna, har Villaägarna genomfört en enkät bland sina medlemmar med frågor om just fallolyckor från stegar.

Resultatet visar att fallolyckor från stegar är mycket vanligt och i många fall orsakar bestående men.

Några siffror från undersökningen:

- Var fjärde småhusägare har fallit från en stege.
- Drygt hälften (54 procent) av dem som fallit har skadat sig på något sätt.
- Var tredje av dem som fallit har sökt vård.
- Var femte av dem som fallit har kvarstående besvär.
- 86 procent av dem som fallit är män.

Vem faller från stegar?

Nästan alla småhusägare som fallit från stegar är män - 86 procent jämfört med endast 14 procent kvinnor.

Det är vanligare att män klättrar på stegar, men förmodligen beror den höga andelen även på att män är mer riskbenägna och oförsiktiga än kvinnor, samt oftare överskattar sin förmåga.

Åldern på dem som fallit ned är jämnt fördelad över de vanligaste småhusägaråldrarna: 24 procent var 31–45 år, 34 procent var 46–60 år och 30 procent var 61–75 år.

I undersökningen framkommer att personliga egenskaper ökar riskerna. De som är slarviga, tar lätt på säkerhet, har övertro på sig själva eller har tummen mitt i handen, löper förhöjd risk att ramla ned från en stege.

Balanssinnet varierar bland småhusägare. Har du på grund av ålder eller sjukdom sämre balans eller lätt får svindel och yrsel, bör du vara försiktig med att klättra på stegar. Är du en tankspridd dagdrömmare, ska du kanske fundera på att avstå från att lyssna på ljudböcker, sportreferat, poddar eller något annat som kan få dig att glömma att du befinner dig på en stege.

Det kan vara slitigt att spika, måla, skruva och klättra upp och ned på en stege. Och blir du trött, så försämras omdömet. Vid trötthet kan det vara lämpligt att pausa jobbet tills du känner dig piggare.

Vad ligger bakom fallen från stegar?

Enkätsvaren i Villaägarnas undersökning visade på flera olika orsaker till fallolyckorna. De vanligaste orsakerna är att stegen inte var tillräckligt ordentligt uppställd (28 procent), att stegen inte var förankrad (24 procent), att stegen gled i sidled (23 procent) och att småhusägaren sträckte sig för långt ut från stegen (15 procent). Man vill kanske bara slå ett sista slag med hammaren eller dra ytterligare ett drag med målarpenseln utan att behöva flytta stegen i sidled. Andra vanliga orsaker till fall från stegar är att småhusägaren tappade balansen på stegen (12 procent) och att stegen sjönk ned i underlaget (12 procent).

Hela 91 procent av fallen från stegar skedde på fritiden. I enkäten finns exempel på hantverkare som vittnar om att de har fallit från en stege i hemmet, men att det har skett på grund av slarv som aldrig skulle ha accepterats på deras arbetsplats.

Regelverket på våra arbetsplatser minskar risken för fallolyckor där. I hemmet tas det lättare på säkerheten och chansas mer, som att klättra upp på en stege som inte står stabilt. Ett ökat säkerhetstänk i hemmet, motsvarande det som finns på arbetsplatser, skulle minska antalet fallolyckor från stegar i hemmet. Likaså om stegens bruksanvisning följdes.

Varför används inte byggnadsställningar?

I stort sett alla småhusägare har en eller flera stegar. De är lätta att plocka fram och det tillkommer inga extra kostnader.

Byggnadsställningar kan vara ett stabilare och säkrare alternativ vid jobb på hus, men de flesta småhusägare behöver då hyra en byggnadsställning. Beroende på ställningens storlek och hyrperiodens längd kan det kosta upp till något tiotusental kronor. Det kan också vara svårt att beräkna hur länge byggnadsställningen behövs. Men som en småhusägare med byggnadsställningsfirma omnämner i sitt enkätsvar, finns bland deras kunder en hel del småhusägare som har fallit från stegar och inte längre ser stegar som ett lockande alternativ.

Det som gäller för byggnadsställningar, gäller för övrigt även för skyliftar.

Så landar de som faller

En tredjedel av dem som fallit från en stege hamnade på fötterna, benen eller knäna. 29 procent landade på ryggen och 26 procent på sidan. 37 procent landade

på gräs eller jord medan 26 procent hamnade på hårda underlag som sten, betong, cement, asfalt eller klinker.

Det är farligast är att ramla ned på hårda underlag – 22 procent av dem fick kvarstående men jämfört med 14 procent av dem som föll på gräs. Motsvarande siffra för dem som landade på något stötdämpande underlag – buskar, träd, ris, blommor eller annan växtlighet - var 10 procent.

- Har du möjlighet att välja, kan det vara bättre att ställa upp stegen på en plats där du vid ett eventuellt fall, inte landar på sten, betong eller andra hårda underlag. Ska du stendlägga i trädgården, kan du fundera på att avstå från att stendlägga de platser där du brukar sätta upp stegen. Det finns även möjlighet att begränsa skadorna vid eventuella fall genom att använda säkerhetsutrustning som cykelhjälm, ridväst och fallskyddsskit, vilket Villaägarnas test hos VTI visar, säger Ulf Stenberg.

Så skadar sig de som faller

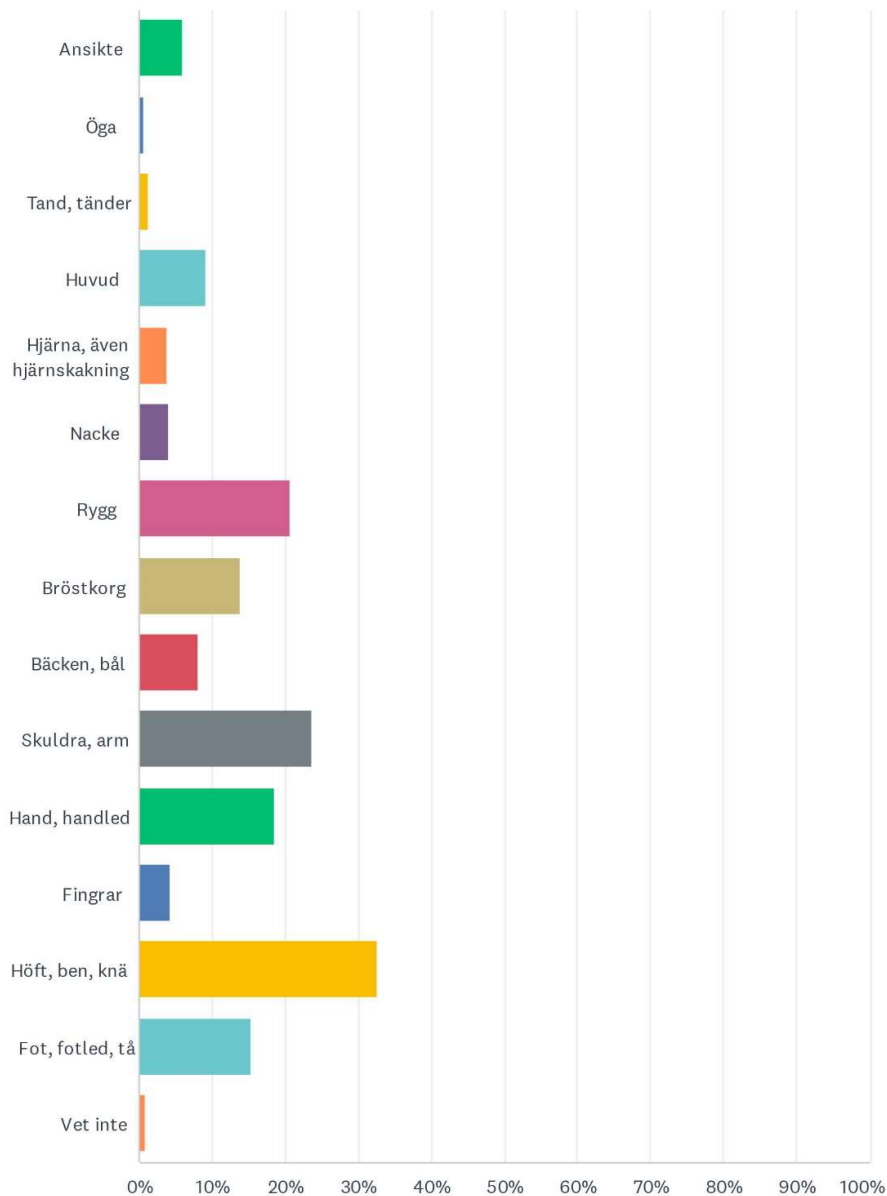
Vid fall från stegar är det vanligast med skador på höft, ben eller knän. Detta drabbade 33 procent av dem som föll medan 24 procent fick skador på skuldror eller armar och 21 procent fick skador på ryggen.

Bland dem som skadade sig, förekommer allt från blesyrer som mindre blåmärken till allvarigare skador, som brutna armar, ben och revben. Men även ännu värre skador som hjärnskador, brott på stora kroppspulsådern, bruten rygg, stickskador (spetsats på staket i metall) med mera. Bland enkätsvaren omnämner medlemmarna även tre dödsolyckor, som har drabbat anhöriga och grannar. De som fallit på hårt underlag och de som fallit från högre höjd har i större utsträckning drabbats av såväl skador som bestående men.

Bland dem som fallit, har ungefär 18 procent kvarstående besvär. Ju högre höjd fallet skett från, desto högre risk för men. Ungefär en tredjedel av dem som fallit från 3–4 meters höjd har fortfarande besvär jämfört med 10 procent av dem som föll från 0–1 meter.

Vilka kroppsdelar skadades?

Svarade: 922 Hoppade över: 6,521

Om undersökningen

7 400 småhusägare svarade på frågor om de hade fallit från en stege.